

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

PHÙNG TRẦN MỸ HẠNH

ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ
XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI
TẠI HUYỆN NA RÌ, TỈNH BẮC KẠN

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG

Chuyên ngành: KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2016

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

PHÙNG TRẦN MỸ HẠNH

ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ
XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI
TẠI HUYỆN NA RÌ, TỈNH BẮC KẠN

Chuyên ngành: KINH TẾ NÔNG NGHIỆP
Mã số: 60.62.01.15

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG

Người hướng dẫn khoa học: TS. NGUYỄN THỊ TỔ QUYÊN

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này có nguồn gốc rõ ràng, trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào khác.

Tôi xin cam đoan mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn thạc sĩ này đều đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2016

Tác giả

Phùng Trần Mỹ Hạnh

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian nghiên cứu đề tài “*Đánh giá kết quả xây dựng nông thôn mới tại huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn*”, tôi đã nhận được sự hướng dẫn, giúp đỡ, động viên nhiệt tình của nhiều cá nhân và tập thể. Tôi xin chân thành bày tỏ lời cảm ơn sâu sắc tới tất cả các cá nhân và tập thể đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin trân trọng cảm ơn người hướng dẫn khoa học TS. Nguyễn Thị Tố Quyên đã dành nhiều thời gian quý báu giúp đỡ tận tình trong suốt thời gian nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu, Phòng Đào tạo, Ban chủ nhiệm Khoa Kinh tế, Bộ môn Kinh tế học của trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi về mọi mặt trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Tôi xin cảm ơn sự giúp đỡ, đóng góp nhiều ý kiến quý báu của các nhà khoa học, các thầy cô giáo trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh - Đại học Thái Nguyên.

Trong quá trình thực hiện đề tài, tôi còn được sự giúp đỡ và cộng tác của các đồng chí tại UBND Huyện Na Rì, phòng NN&PTNN huyện Na Rì, các đồng chí tại địa điểm nghiên cứu, tôi xin gửi lời cảm ơn sâu sắc tới các đồng chí đã hỗ trợ nhiệt tình, cung cấp mọi tư liệu liên quan tới đề tài.

Tôi xin bày tỏ lòng cảm ơn sâu sắc đối với mọi sự giúp đỡ quý báu đó.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2016

Tác giả

Phùng Trần Mỹ Hạnh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CỤM TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC HÌNH, BẢNG SỐ LIỆU, BIỂU ĐỒ	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
4. Đóng góp mới của luận văn	3
5. Kết cấu của luận văn	4
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI	5
1.1. Cơ sở lý luận	5
1.1.1. Khái quát về nông thôn	5
1.1.2. Khái quát về nông dân	7
1.1.3. Khái quát về nông thôn mới và vấn đề xây dựng nông thôn mới	8
1.1.4. Nội dung xây dựng nông thôn mới	13
1.1.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến quá trình xây dựng nông thôn mới	18
1.2. Cơ sở thực tiễn	21
1.2.1. Kinh nghiệm thực tiễn xây dựng nông thôn mới ở một số quốc gia trên thế giới	21
1.2.2. Kinh nghiệm về xây dựng nông thôn mới tại một số địa phương của Việt Nam	24
1.2.3. Một số bài học kinh nghiệm rút ra cho quá trình xây dựng nông thôn mới ở huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn	29
1.3. Các nghiên cứu trước liên quan	32
Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	35
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	35

2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	35
2.2.1. Chọn địa điểm nghiên cứu	35
2.2.2. Thu thập thông tin	36
2.2.3. Tổng hợp thông tin.....	38
2.2.4. Phân tích thông tin	39
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	40
2.3.1. Nhóm chỉ tiêu phản ánh tình hình phát triển kinh tế xã hội và đời sống nhân dân trong huyện	40
2.3.2. Nhóm chỉ tiêu đánh giá mức độ hoàn thành tiêu chí nông thôn mới....	40
2.3.3. Nhóm chỉ tiêu về cơ cấu	41
Chương 3. THỰC TRẠNG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TRÊN ĐỊA	
BÀN HUYỆN NA RÌ, TỈNH BẮC KẠN GIAI ĐOẠN 2011 - 2015.....	
3.1. Đặc điểm tự nhiên, kinh tế - xã hội của huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn.....	42
3.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	42
3.1.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội	46
3.1.3. Những thuận lợi, khó khăn của huyện Na Rì khi thực hiện xây dựng nông thôn mới	48
3.2. Thực trạng kết quả thực hiện xây dựng nông thôn mới tại huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn	50
3.2.1. Xây dựng nông thôn mới theo tiêu chí quy hoạch.....	50
3.2.2. Xây dựng nông thôn mới theo tiêu chí hạ tầng - kinh tế xã hội	52
3.2.3. Xây dựng nông thôn mới theo tiêu chí kinh tế và tổ chức sản xuất	62
3.2.4. Xây dựng nông thôn mới theo tiêu chí văn hóa - xã hội.....	65
3.2.5. Xây dựng nông thôn mới theo tiêu chí hệ thống chính trị - an ninh xã hội.....	70
3.3. Những yếu tố ảnh hưởng đến thực tiễn xây dựng nông thôn mới ở huyện Na Rì tỉnh Bắc Kạn	72
3.3.1. Điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội của huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn.....	72
3.3.2. Đặc điểm đời sống, trình độ văn hóa và thu nhập của người dân trên địa bàn huyện Na Rì.....	73

3.3.3. Cơ chế, chính sách của Đảng và Nhà nước về nông nghiệp nông dân và nông thôn.....	75
3.3.4. Năng lực, trình độ và kinh nghiệm xây dựng nông thôn mới của đội ngũ cán bộ ở địa phương.....	76
3.3.5. Nguồn vốn thu hút đầu tư cho xây dựng nông thôn mới	78
3.4. Đánh giá chung, những thành tựu và hạn chế về kết quả xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn	79
3.4.1. Đánh giá chung về kết quả thực hiện xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn	79
3.4.2. Thành tựu	86
3.4.3. Tồn tại, hạn chế	87
3.4.4. Nguyên nhân ảnh hưởng đến việc hoàn thành các tiêu chí về xây dựng nông thôn mới.....	88
Chương 4. ĐỊNH HƯỚNG VÀ ĐỀ XUẤT MỘT SỐ GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NHẪM ĐẨY MẠNH VIỆC THỰC HIỆN XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN NA RÌ, TỈNH BẮC KẠN NĂM ĐẾN 2020.....	89
4.1. Quan điểm, phương hướng trong quá trình xây dựng nông thôn mới	89
4.1.1. Quan điểm chung trong quá trình xây dựng nông thôn mới.....	89
4.1.2. Phương hướng xây dựng nông thôn mới đến giai đoạn năm 2020 của huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn	92
4.2. Đề xuất một số giải pháp nhằm đẩy mạnh xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn	93
4.3. Kiến nghị.....	100
KẾT LUẬN	103
TÀI LIỆU THAM KHẢO	104
PHỤ LỤC	107

DANH MỤC CÁC CỤM TỪ VIẾT TẮT

STT	DẠNG VIẾT TẮT	DẠNG ĐẦY ĐỦ
1	BNNPTNT	Bộ nông nghiệp phát triển nông thôn
2	GDP	Tổng sản phẩm quốc nội
3	HTX	Hợp tác xã
4	NN	Nông nghiệp
5	NQ/TW	Nghị Quyết/Trung ương
6	NTM	Nông thôn mới
7	NXB	Nhà xuất bản
8	PTNT	Phát triển nông thôn
9	QĐ/TTg	Quyết định/ Thủ tướng
10	QĐ-BVHTTDL	Quyết định - Bộ văn hóa thông tin du lịch
11	THCS	Trung học cơ sở
12	THPT	Trung học phổ thông
13	TT - BNNPTNT	Thông tư - Bộ nông nghiệp phát triển nông thôn
14	TTLT-BNNPTNT- BKHDT-BTC	Thông tư liên tịch - Bộ nông nghiệp phát triển nông thôn - Bộ kế hoạch đầu tư - Bộ tài chính
15	UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC HÌNH, BẢNG SỐ LIỆU, BIỂU ĐỒ

Hình:

Hình 3.1. Bản đồ hành chính huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn 42

Bảng số liệu:

Bảng 3.1. Tiêu chí quy hoạch tại huyện Na Rì giai đoạn 2011 - 2015 51

Bảng 3.2. Tiêu chí hạ tầng kinh tế - xã hội tại huyện Na Rì giai đoạn 2011 - 2015..... 52

Bảng 3.3. Tiêu chí kinh tế và tổ chức sản xuất tại huyện Na Rì giai đoạn 2011 - 2015 62

Bảng 3.4. Tiêu chí văn hóa - xã hội tại huyện Na Rì giai đoạn 2011 - 2015 66

Bảng 3.5. Tiêu chí hệ thống chính trị - an ninh xã hội tại huyện Na Rì giai đoạn 2011 - 2015..... 71

Bảng 3.6. Trình độ văn hóa tác động đến nhận thức về xây dựng nông thôn mới của các hộ dân tại huyện Na Rì..... 74

Bảng 3.7. Trình độ văn hóa tác động đến nhận thức về xây dựng nông thôn mới của cán bộ xây dựng NTM tại huyện Na Rì..... 77

Biểu đồ:

Biểu đồ 3.1. Nguồn vốn xây dựng nông thôn mới tại huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn giai đoạn 2011 - 2015 79

Biểu đồ 3.2. Kết quả hoàn thành các tiêu chí về xây dựng nông thôn mới tại huyện Na Rì, tỉnh Bắc Kạn giai đoạn 2011 - 2015 81

Biểu đồ 3.3. Tỷ lệ lao động có việc làm và không có việc làm của huyện Na Rì giai đoạn 2011 - 2015..... 84

Biểu đồ 3.4. Kết quả thực hiện các nhóm chỉ tiêu xây dựng nông thôn mới tại huyện Na Rì đến năm 2015 85

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

“Trong giai đoạn hiện nay và nhiều năm tới, nông nghiệp nông thôn là vấn đề có tầm chiến lược quan trọng, là vấn đề then chốt trong quá trình phát triển kinh tế - xã hội nhằm góp phần thúc đẩy tăng trưởng kinh tế, là cơ sở ổn định chính trị và an ninh quốc phòng, là yếu tố hàng đầu đảm bảo sự phát triển bền vững của đất nước trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa theo định hướng xã hội chủ nghĩa”. Điều này đã được Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X khẳng định về vai trò quan trọng của nông nghiệp nông thôn trong quá trình phát triển kinh tế ở Việt Nam. Sự phát triển kinh tế của một quốc gia không những chỉ phụ thuộc vào sự phát triển kinh tế của các vùng đô thị mà còn phụ thuộc rất nhiều vào sự phát triển của các vùng nông thôn. Khi Việt Nam bước vào thời kì đổi mới, Đảng và Nhà nước ta đã có nhiều chính sách phát triển nông thôn, đặc biệt là khi quá trình đô thị hóa các vùng nông thôn đang diễn ra ngày càng mạnh mẽ. Vấn đề xây dựng và phát triển nông thôn theo hướng đô thị hóa đang là một chủ trương phù hợp với tình hình phát triển kinh tế ở nước ta. Ngày 08/09/2006 Bộ NN & PTNT đã ban hành Quyết định 2614/QĐ-NBB-HTX, phê duyệt đề án thí điểm “Xây dựng mô hình nông thôn mới cấp thôn/bản theo hướng đô thị hóa, hợp tác hóa, dân chủ hóa”. Sau một thời gian thực hiện, quyết định này đã thực sự mang lại sự thay đổi vô cùng lớn về bộ mặt nông thôn cũng như vấn đề phát triển kinh tế của các vùng nông thôn Việt Nam.

Bắc Kạn là một trong những tỉnh đã triển khai đồng bộ phong trào xây dựng nông thôn mới trên toàn địa bàn. So với việc thực hiện chung của cả nước và khu vực tỉnh Bắc Kạn, Na Rì là một trong những huyện đi đầu trong việc thực hiện nhiệm vụ này. Ở giai đoạn đầu của phong trào xây dựng nông thôn mới, huyện đã đạt được những kết quả nhất định, cải thiện rõ đời sống vật chất và tinh thần của người nông dân. Tuy nhiên, huyện Na Rì vẫn còn tồn